

Kaupunginvaltuusto 17.8.2026 § 34 / Talousarvion 2027 ja taloussuunnitelman 2027–2029 laadintaohjeet sekä valmistelua ohjaavan ohjeen muutos koulujen oppilasmäärärajasta / toimenpideoite

Khall 7.9.2026
521/02.02.00/2026

Valmistelijat: konsernipalvelujohtaja Vesa Urtti p. 0400 447 383,
sivistystoimenjohtaja Leena Kilpeläinen, p. 0400 542 062, johtava rehtori
Soile Kukkonen p. 040 527 6420

Kaupunginvaltuusto on kokouksessaan 17.8.2026 §34 päättänyt, että Juokslahden, Koskenpään ja Länkipohjan koulujen lakkauttamisprosessin aloittamisesta annetusta oppilasmäärärajaohjeesta luovutaan 1.9.2026 alkaen. Samalla kaupunginvaltuusto hyväksyi (äänin 21–10, valtuutettu Koskisen eriävä mielipide) toimenpideoitteen, jonka mukaan oppilasmäärärajan ohjeesta luovuttaessa kaupunginhallituksen tulee arvioida ja ratkaista pienten koulujen lakkautusprosessin käynnistäminen kaupungin taloustilanteesta johtuen. Myös oppilasennuste otetaan huomioon. Kaupunginhallitus antaa yksityiskohtaisempaa ohjetta asiasta.

Kaupungin hallintosäännön 117 § mukaan tehtyään käsiteltävänä olevassa asiassa päätöksen valtuusto voi hyväksyä käsiteltyyn asiaan liittyvän toimenpideoitteen. Toimenpideoite osoitetaan kunnanhallitukselle. Se ei saa olla ristiriidassa valtuuston päätöksen kanssa eikä saa muuttaa tai laajentaa päätöstä.

Toimenpideohjeen mukaan kaupunginhallituksen tulee arvioida ja ratkaista pienten koulujen lakkautusprosessin käynnistäminen kaupungin taloustilanteesta johtuen. Edelleen asiaa arvioitaessa ja ratkaistaessa otetaan huomioon oppilasennuste. Em. lisäksi kaupunginhallitus veloitetaan antamaan yksityiskohtaisempaa ohjetta asiasta.

Taloustilanne

Heinäkuun kuukausiraportin perusteella kaupungin talousarviovuoden 2026 toteuma on muodostumassa 2,5 milj. euroa alijäämäiseksi. Tulosta heikentää tuoreet elokuun veroennusteet, joiden mukaan verotulot jäävät noin 300 000 euroa kuukausiraportin luvusta. Toisaalta loppuvuoden mahdolliset toimintakulujen alitukset pienentävät alijäämää. Jos esimerkiksi heinäkuun loppuun mennessä kertynyt 856 000 euron kulujen alitus tuplaantuisi, tulos paranisi jääden alle kahteen miljoonaan. Henkilöstökulut tasaisen kertymän vauhdilla ovat alle talousarvion, vaikka painotettu käyttösuunnitelma näyttää niiden ylittyneen.

Päivitetty vuoden 2027 kehyslaskelma osoittaa talousarviovuodelle 2027 noin 4,0 miljoonan euron alijäämää. Tilanne täsmentyy talousarvion valmistelun edetessä, kun luvut tarkentuvat ja tiedot tallennetaan taloussuunnittelujärjestelmään. Kunta-alan sopimuskorotusten kustannusvaikutus henkilöstökuluihin on 2,1 % - mikä tarkoittaa 0,78 milj.

euron kasvua vuoden 2025 talousarvion mukaiseen henkilöstökulujen summaan. Kehys perustuu vielä toimialojen karsimattomiin esityksiin.

Kuluvan vuoden ja talousarviovuoden 2027 ennakoidut alijäämät kaventavat kaupungin talouden liikkumavaraa ja lisäävät painetta taloussuunnitelmavuosien sopeuttamistoimenpiteisiin. Talouden tasapainottaminen ei ole mahdollista yksittäisillä määrärahaileikkauksilla, vaan valmistelussa on arvioitava koko palvelurakennetta, palvelujen järjestämistapoja, palveluverkon laajuutta sekä kaupungin kiinteistö- ja tilakustannuksia suhteessa väestö- ja palvelutarpeen kehitykseen.

Oppilasennusteet

Oppilasennusteiden lukuohjeesta: Kaupunki saa säännöllisesti palautetta oppilasennusteiden luettavuudesta ja oikeellisuudesta. Palautteen vuoksi on laadittu lukuohje.

Tässä tiivistetysti: Yksittäisten koulujen oppilasmäärärivejä ei tule laskea yhteen. Perusopetuksessa on kaikkia kouluja palvelevia erityisluokkia. Nämä luokat sijaitsevat Jämsänkosken yhtenäiskoulussa ja Jämsänjoen yhtenäiskoulussa. Ennustevuosien osalta nämä ryhmät ennustetaan lain säätämiin maksimiryhmäkokoihin tietämättä, mistä Jämsän kaupungin peruskouluista oppilaat kaikilta osin tulevat. Tällä menettelyllä voidaan hallinnoida myös kahden isoimman yhtenäiskoulun kokonaisoppilasmäärät. Kokonaisoppilasmäärät vaikuttavat resurssien varaamiseen, esim. tilat ja henkilöstö.

Oppilas ei kuitenkaan voi olla samanaikaisesti kahden koulun oppilas. Tästä seuraa, että alaluokat yhteensä, yläluokat yhteensä ja peruskoulut yhteensä riveiltä kaksinkertainen kirjaus on poistettu. Nämä rivit kertovat väestötietojärjestelmän ja oppilashallintojärjestelmän mukaisin tiedoin lukuvuoden 2026–2027 perustusopetuksen *todellisen oppilasmäärän ja ennusteen ennustejakson loppuun.*

Jäljempänä tekstissä esiintyvä lyhenne vl. tarkoittaa vuosiluokkaa ja lv. lukuvuotta.

Yhteenveto / 12.8.2026

Lukuvuodet	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038
	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
Yhteensä alaluokat 1-6	902	819	756	713	653	623	584	578						
Yhteensä yläluokat 7-9	612	589	557	507	469	427	393	341	321	314	305	298	248	251
Peruskoulut yhteensä	1514	1408	1313	1220	1122	1050	977	919						

Koulujen alaluokkien (vl. 1.-6.) oppilasmääräennuste lv. 2026-2027 -> lv. 2032-2033 / 12.8.2026

Juokslahden, Kaipolan, Koskenpään ja Länkipohjan kouluissa järjestetään opetusta vuosiluokilla 1.–6. Yhtenäiskouluissa opetusta järjestetään vuosiluokilla 1.–9.

Kouluun lähtevien syntymävuodet		-18	-19	-20	-21	-22	-23	-24	-25
Lukuvuodet		2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
		2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
1 - 6 LUOKAT									
Juokslahti		43	40	37	37	32	29	29	32
Kaipola		98	88	86	79	78	69	68	68
Koskenpää		31	21	20	20	18	20	17	19
Länkipohja		22	17	15	16	14	12	15	14
Jämsänjoki		382	356	334	335	300	296	265	258
Jämsänkoski		260	229	219	191	175	168	160	158
Kuorevesi		66	68	56	50	53	50	48	51

Yhtenäiskouluissa järjestettävän vuosiluokkien 7.–9. oppilasmääräennuste lv. 2026-2027 -> 2038-2039 / 12.8.2026

Yläluokkien oppilasennuste voidaan tehdä alaluokkia pidemmälle. Syntymävuosi alla olevassa viittaa perusopetuksensa ensimmäisen vuosiluokan aloittaviin.

7 - 9 LUOKAT														
Kouluun lähtevien syntymävuodet		-18	-19	-20	-21	-22	-23	-24	-25					
Lukuvuodet		2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037
		2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038
Jämsänjoki		351	340	319	288	267	248	241	213	203	204	191	185	160
Jämsänkoski		196	195	200	190	174	159	132	111	110	109	112	108	78
Kuorevesi		65	54	57	51	48	42	41	37	29	25	30	33	38

Koko perusopetuksen toimintakate / oppilas

Mukana ovat kaikki perusopetukseen kohdentuvat osuudet (yleisopetus, erityisluokat, oppilaskuljetukset, hankkeet, maksuosuudet jne.)

Talousarviovuoden 2026 oppilaskohtainen toimintakate on laskettu kaupunginvaltuuston hyväksymästä talousarviosta kuin se toteutuisi

täsmällisesti hyväksytyn kaltaisena. Jakajana on tammikuun 2026 ja elokuun 2026 kokonaisoppilasmäärien *painotettua keskiarvoa*.

TP2023	TP2024	TP2025	TA2026
-12 501 €	-12 770 €	-13 425 €	-14 774 €

Kouluittain yleisopetuksen oppilaskohtaisia tietoja toimintakate / oppilas

Mukana ovat vain yleisopetuksen koulukohtaiset osuudet. Niistä puuttuvat mm. hankkeet, erityisluokat ja yhteiset erät, joissa koulukuljetusten lisäksi ovat mm. laaja-alaisten erityisopettajien ja osa koulunkäynninohjaajien resurssit. Lv. 2026–2027 yleisopetuksen oppilaista on 445 on koulukuljetuksissa. Kustannuksiksi arvioidaan 5 022 € /oppilas.

Talousarviovuoden 2026 oppilaskohtainen toimintakate on laskettu kaupunginvaltuuston hyväksymästä talousarviosta kuin se toteutuisi täsmällisesti hyväksytyn kaltaisena. Jakajana tammikuun 2026 ja elokuun 2026 kokonaisoppilasmäärien *painotettua keskiarvoa*.

Yläluokkien (vl. 7.–9.) opetus on keskimääräistä kalliimpaa kuin alaluokkien. Tämä johtuu mm. valinnaisaineista, tiettyjen oppiaineiden ryhmäkorajoituksista (käsityö, kotitalous, fysiikka-kemia) ja alhaisemmista opetusvelvollisuuksista.

Yhtenäiskoulujen (vl. 1.–6.) osalta yleisopetuksen toimintakate € / oppilas on edullisin Jämsänjoen yhtenäiskoulussa. Kaipolan koulu on erillisalakoulujen osalta edullisin. Tämän jälkeen seuraavat Koskenpään koulu, Juokslahden koulu ja Länkipohjan koulu. Länkipohjan koulun oppilaskohtaiseen kustannukseen vaikuttaa oppilasmäärän lisäksi mm. koulurakennuksen tasearvo (1.1.2026: 314 447,00 €) ja sen vaikutus poistoihin/ sisäiseen vuokraan. Tasearvo on verraten suuri verrattuna Juokslahden (191 038,35 €) ja Koskenpään (0,00 €) koulurakennuksiin. Poistojen kohdentamisessa huomioidaan rakennusten muut käyttäjät.

	Toimintakate (€)	<u>Yleisopetuksen</u> <u>painotettu</u> <u>oppilasmäärä 2026</u>	Toimintakate/ oppilas (€)
Jämsänjoki vl. 1.–9.	-6 503 413	693	-9 384
Jämsänkoski vl. 1.–9.	-4 379 188	421	-10 402
Kuorevesi vl. 1.–9.	-1 723 613	127	-13 572
Kaipola vl. 1.–6.	-941 925	94	-10 020
Juokslahti vl. 1.–6.	-509 029	42	-12 120
Koskenpää vl. 1.–6.	-324 345	27	-12 013
Länpohja vl. 1.–6.	-398 815	20	-19 941
Koulut yhteensä	-14 780 328	1424	-10 379

Syntyneiden lasten määrä

Ensimmäisenä kalenterivuotena on 2009 (Jämsä-Jämsänkoski yhdistynyt). Vuonna 2018 syntyneet ovat aloittaneet perusopetuksensa viime lukuvuonna (lv. 2025-2026). Myönteistä on, että neuvolan tietoihin perustuen syntyvien lastenmäärä olisi v. 2026 96 lasta. Tilastokeskuksen mukaan koko maassa syntyvyydessä on tapahtunut elpymistä (tammi-kesäkuu 2026), joskin se on edelleen varsin matalalla tasolla. [Syntyvyyden elpyminen jatkui alkuvuonna | Tilastokeskus](#)

2009 tieto 3/2010	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Ennakkotieto neuvola 2026
214	129	82	105	116	79	101	89	84	96

Perusopetuksen oppilasmäärä on pienenevä ennustejakson ajan. Jämsä ei ole tämän valitettavan muutoksen ja kipuilun kanssa yksin. Lukumääräisesti ja suhteellisesti eniten oppilasmäärät vuosiluokilla 1.–6. pienenevät yhtenäiskouluissa.

Vuosiluokkien 1.–6. oppilasmäärät vähenevät lukuvuonna 2032–2033 lukuvuoteen 2026–2027 verrattuna seuraavasti:

- Juokslahti : -8 oppilasta (-20,0 %)
- Kaipola: -20 oppilasta (-22,7 %)
- Koskenpää: -2 oppilasta (-9,5 %)
- Länpohja: -3 oppilasta (-17,6 %)
- Jämsänjoki: -98 oppilasta (-27,5%)
- Jämsänkoski: -71 oppilasta (-31,0 %)
- Kuorevesi: -17 oppilasta (-25,0 %)

Vuosiluokkien 7.–9. oppilasmäärät vähenevät ennustejakson viimeiseen täyteen lukuvuoteen 2032–2033 lukuvuoteen 2026–2027 verrattuna seuraavasti:

• Jämsänjoki:	-127 oppilasta (-37,4)
• Jämsänkoski:	-84 oppilasta (-43,1 %)
• Kuorevesi:	-17 oppilasta (-31,5 %)

Nykylaajuisen kouluverkon ylläpitoon silloin tällöin esitettävä vaihtoehto, jossa oppilaita siirrettäisiin isommista kouluyksiköistä pienempiin yksiköihin esim. oppilaaksiottoaluerajoja muuttamalla, on sinällään ymmärrettävä. Se ei kuitenkaan muuta kokonaistilannetta: ts. asukasmäärän vähenemisestä ja väestön ikärakennemuutoksesta johtuvaa lasten ja nuorten ikäluokan pienenemistä, joista jälkimmäinen vaikuttaa suoraan oppilasmääriin. Ratkaisuvaihtoehto vaikuttaisi pienempien kouluyksiköiden oppilasmääriä lisäävästi. Samalla mm. isompien koulujen tiloiltaan laajojen koulurakennusten ylläpitokustannukset pysyisivät lähtökohtaisesti entisenlaisina.

Toimenpidealoitteen sanapari pienten koulujen

Kaupunginvaltuuston hyväksymä toimenpidealoite määrittää kaupunginhallitukselle tehtäväksi arvioida ja ratkaista pienten koulujen lakkauttamisprosessien käynnistämisen kaupungin taloustilanteesta johtuen. Määriteltäväksi jää sanapari pienten koulujen. Tämä poissulkee yhtenäiskoulut, jotka kokonsa puolesta eivät sitä ole.

Seliteosan alkupuolella on todettu lukuvuosittainen oppilasmäärä lukuvuodesta 2026–2027 ennustejakson viimeiseen täyteen lukuvuoteen 2032–2033.

Alaluokkien (vl. 1.–6.) erilliskouluista Kaipolan koulua voidaan pitää yhtenäiskouluihin nähden pienenä mutta verrattain suurena ryhmässä Juokslahden koulu, Kaipolan koulu, Koskenpään koulu ja Länkipohjan koulu. Oppilasmääriä erikseen tarkasteltaessa Koskenpään koulun ja Länkipohjan koulun oppilasmäärät jäävät Juokslahden koulun oppilasmäärää alhaisemmiksi kuluvana lukuvuonna ja koko ennustejakson; olkoonkin, että Koskenpään koulun oppilasmäärän väheneminen tasoittuu ennustejaksolla.

Asiaa voidaan tarkastella myös Koskenpään koulun ja Länkipohjan koulun yhteisoppilasmäärällä verrattuna Juokslahden koulun oppilasmäärään. Kuinka mielekästä tai tarkoituksenmukaista se on, on toinen asia: kukin koulu on kuitenkin oma kouluyksikkönsä. Lukuvuonna 2026–2027 (päivämäärä 12.8.2026) näiden Koskenpään ja Länkipohjan koulujen yhteenlaskettu oppilasmäärä on 38 oppilasta ja Juokslahden koulun 40 oppilasta.

Juokslahden, Koskenpään ja Länkipohjan koulujen osalta on huomioitava, että yhdenkin oppilaan lisäyksen tai vähennyksen vaikutus on suhteessa suuri kokoluokaltaan suurimpiin kouluihin nähden.

Juokslahden kouluun oppilasmäärä on 40 oppilasta kuluvana lukuvuonna (2026-2027) , Koskenpään koulun 21 oppilasta ja Länkipohjan koulun 17 oppilasta. Ennustejaksolla Juokslahden koulussa oppilasmäärä on pienemmällä 29 oppilasta, Koskenpään koulun 17 oppilasta ja Länkipohjan koulun 12 oppilasta.

Yleisopetuksen keskimääräisessä ryhmäkoossa on eroavaisuutta koulujen kesken.

Keskimääräinen ryhmäkoot lv. 2026–2027 / alaluokat / yleisopetus:

Juokslahden koulu	13,3
Kaipolan koulu	14,7
Koskenpään koulu	10,5
Länkipohjan koulu	8,5
Jämsänkosken yhtenäiskoulu	18,7
Jämsän yhtenäiskoulu	19,8
Kuoreveden yhtenäiskoulu	17,0.

Todettakoon, että ryhmäkokosäädöksen mukaan erityisluokissa ryhmä koko vaihtelee kuudesta (6) oppilaasta kymmeneen (10) oppilaaseen.

Eräitä näkökohtia

Perusopetuslain 29 §:n mukaan opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Opettajan vastuu oppilaista koulupäivän aikana on jakamaton. Muun muassa oppilaisen oikeudesta turvalliseen oppimisympäristöön, työturvallisuudesta ja kollegiaalisen tuen varmentamisesta johtuen koulut on perusteltua pitää vähintään kaksiopettajaisina.

Tätä puoltaa myös perusopetuslain § 11 määräys opetuksen sisällöstä. Sen mukaisesti vuosiluokilla 1–6 opetetaan kaikille yhteisinä 12 eri oppiainetta. Tämä edellyttäisi yhdeltä opettajalta kohtuutonta osaamista ja sisällön hallintaa. Esimerkinomaisesti käsityönopetus vaatii vahvaa perehtyneisyyttä joko teknisen työn tai tekstiilityönluokan turvallisuusohjeisiin ja laitteisiin.

Yhdysluokkaopetusta toteutetaan ns. vuorokurssiopetuksena siten, että pariton vuorokurssi (1., 3., ja 5. vuosiluokan oppisisällöt) toteutetaan lukuvuonna, jonka päättävä vuosi on pariton (esim. 2026–2027). Vuorokurssilla opiskellaan joko parittomien tai parillisten vuosiluokkien oppisisältöjä kuitenkin niin, että kielissä, äidinkielessä ja matematiikassa opiskellaan oman vuosiluokan mukaisesti. Esimerkiksi yhdysluokassa 3.–4. opiskellaan lv 2026–2027 kolmannen vuosiluokan oppisisältöjä kieliä, äidinkieltä ja matematiikkaa lukuun ottamatta. Näin ollen yhdysluokkarakenteisen koulun lakkauttaminen voidaan toteuttaa

lukuvuonna, joka alkaa kalenterivuosisista parittomana, esim. lv. 2027–2028. Jos toimitaan toisin, oppilailla jää yhden vuosiluokan opintoja suorittamatta.

Kaupunginhallitukselle esitetään yllä olevat tiedot, jotta se voi toteuttaa kaupunginvaltuuston hyväksymän toimenpidealoitteen.

Toimivalta, johon päätös perustuu:

Hallintosääntö § 28:

Kaupunginhallitus johtaa kaupungin toimintaa ja vastaa kuntalaissa säädetyistä tehtävistä sekä

- johtaa kaupunkikonsernia ja kaupungin strategista kehittämistä, elinkeinopolitiikkaa, kaupungin taloutta, hallintoa sekä matkailua ja markkinointia

- johtaa ja kehittää kaupungin toimintaa ja vastaa sen tuloksellisesta ja tehokkaasta toiminnasta

Ehdotus

Kaupunginjohtaja Jori Reijula

Kaupunginhallitus päättää aloittaa Koskenpään koulun ja Länkipohjan koulun lakkauttamisprosessit ja antaa toimeksiannon sivistyslautakunnalle sitovana noudatettavaksi. Lakkauttamisprosessien valmistelu rajataan koskemaan näitä kouluja.

Asia tuodaan kaupunginvaltuuston päätettäväksi viimeistään v. 2027 alkupuolella. Kaupunginhallitus voi tarvittaessa antaa asiaan lisäohjeita myöhemmin.

Tämä pykälä tarkastetaan kokouksessa.

Päätös